

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogočki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XIII. Veselega srca smo zapustili zjutra 15. avg. na sopraznik sv. Roka ta neprijazni kraj, ki je bil prvi tako osodepoln za našo armado, da njej ostane za večne čase v nekako bridko-žalostnem spominu. Sicer smo bili tudi danes prisiljeni potovati brez podpore, v takih razmerah in okolnostih vsakako potrebne, ker je bila posadka v Maglajskem taboru itak premajhna in preslaba ter nikakor nij kazalo, da bi se še zmanjšala, če tudi le morebiti za kratek čas. Ne daleč zunaj Maglaja poslovili smo se od reke Bosne, ki se zvija zadi za visokim hribom, po kterega goščevim hrbtu smo jo mi dalje sekali noter do Žepeč, kder smo se z drago nam prijateljico Bosno zopet sošli. Cesta je bila vseskozi ozka, vijugasto, močno zvožena. Zadeli smo redko na kako uborno bajto in še ta je bila navadno prazna in zapuščena. Bolje tam v strani blizu Bosninega obrežja pa so hiše dovolj gosto nasejane. Tu najdeš za banom (turško gostilnico) Lisničkim sela: kakor Brankovič, Zavidović, Vinišnje, Lupoglava. Trajalo nij dolgo, da smo dosegli tesni neprijetni klanec, v kterem so bili busarji pod vodstvom stotnika Malinkovića zavratno napadeni, nazaj v Maglaj potisnjeni in tukaj brez usmiljenja posekani ali postreljeni. Kakor prešnje dni, tako smo šli tudi danes mimo sila prostornih taborov, v kterih so naši počivali. Naznanjali so nam navadno uže krokarji taka mesta. Varali smo se redko kedaj ali nikoli, ako smo sklepali, da je moral tamo tabor biti, kder je sedela truma črnih krokarjev. V takej okolici je bilo zmirom obilo živeža in še najslajšega za te tice roparice, ktere so pa v Bosni tako udomačene, kakor pri nas golobje. Bosanski gavrani so mnogo krotkejši od naših. Oni posedavajo po strehah, pred hišami, med kokošmi, se spuščajo drobnici na hrbte, se mešajo med golobe, od kterih se dajo semtrtje težko ločiti. Ker jih je povsodi obilo in so tako krotki pa udomačeni, nij čuda, da se njih narodne pesmi kaj rade spominjajo. Kitica, kakor naslednja, nahaja se stalno v narodnih bosanskih pesmih: „Poletila dva vrana gavrana, — Sa Kosova polja širokoga, — Krvavih noguh do kolienah — I krvavog kljuna do učiuh — Poletili, pa su besedili: — Radi bismo dober glas donieti, — Ali pravo valja kazivati . . .“

Med Maglajem in Žepčami morala je naša armada prestati hude ure, bridke ure, ker smo skoro pri vsakej koči, pri vsakem bregu, za vsakim klanecem, za vsako šumo zadeli na vidne sledi ljutega bojevanja, kakor: obstreljena drevesa, zvotljene hišne stene, požgana poslopja. Posebno na vrhu Žepečkega brda tik vesice Ravane stresla je marsikterega od nas po vseh udih močna zimica,

ko smo gledali reči, ki so le preočitno in prerazumljivo pričale o krvavem, brezobzirnem pobijanju, klanju, uničevanju. Ravno štajerska polka Hartung št. 47. in Belgier št. 27. sta todi mnogo krvi prelila dne 7. avg. Vsled tukaj prestanih, neznanih nadlog in težav oslabilo je mnogo mož, ki so bolehalo in hirali še dolgo časa v Žepčah, preden so okrevali. Na posameznih krajih so se morali v resnici grozni prizori vršiti, ker so nam pri samem pogledu lasje kvišku vstajali, in nam je srce tolklo, kakor kladivo, posebno pri vходу v mesto Žepče, kder so imele prve hiše na svojih stenah luknjico pri luknjici, ktere je zvrtil svinec iz pušek naših vojakov. Ne daleč od tega veselega kraja na zeleni trati stal je na frišnem grobu majhen lesen križec, kterega nemški, z olovko napravljeni, napis nam je razodeval, da počiva ondi nadčastnik polka Hartung, Viljem Kubin, rojen Gradčan, ki je bil v boju pri Žepčah od turške krogelje smrtno zadet v trenutku, ko je hotel obrstu plem. Kinnartu neko povelje izročiti. Skromni spomenik mu je postavil lastni brat, tudi vojak. Spavaj torej sladko in mirno, brate mili! dokler te ne zakliče trobente glas na zaslužno plačilo h Gospodu vojskinih trum. V tabor zadi za mestičem Žepčami prikresali smo proti ednajstim. Vozove smo postavili na visoko obrežje tukaj počasi tekoče Bosne. Prostor je bil prav lep, dolg, širok, za taborenje kakor pripravljen in odločen. Od izhoda, juga in zapada krožili so ga ne previsoki hribi, od severa pa mesto Žepče in reka Bosna, tako, da se nam je dozdevalo, da sedimo v kakošnjem globokem kotlu, iz kterega ti je pogled le kvišku v zrak odprt in sloboden. V taboru smo našli razne oddelke vojakov p. ulane, pijonirje, kanonirje, voznike, 2 kompanije Jelačićevega polka in druge manjše čete. Vsak si je poiskal, kakor je najbolj vedel in znal, primerne kraja za ležišče, kamor je znosil vse svoje promoženje in ga razvesil po zemlji, kamenju in grmovju, da se nekoliko prezrači in presuši za dalnje potrebe v slabem, deževnem vremenu. Jaz si nijsem hotel nove domačije za kakšnim plotom, ali pod košatim drevesom iskati, nego sem mirno ostal na pokritem vozu, kteri mi je bil mesec dni vse: stanovanje, obednica, spalnica, pisarnica, zavetje pred vsaktero nevihto. Bosna teče skozi Žepče, tako, da deli mesto na 2 strani, levo in desno, kteri pa nijste z nobenim mostom zvezani. Kdor boče preko potoka, ta mora se na majhnej ladjici prepeljati. Prebivalcev bode v Žepčah kakih 2500, največ mohamedanov, nekaj grško-iztočnih in najmanjše katoliških kristijanov. Koče so vse lesene, nijedna nij zidana; vsaj meni nij nobena zidanka znana. Kder bivajo turčini, je vse umazano, razdrapano, v silnem neredu; kder pa kristijani, posebno rimo-katoliški, kakor v ulici Riščanluk, je vse kolikor toliko čedno, snažno, uredjeno, tako, da človeka razveseli, ko pride iz drugih temnih, slokih, blatom in smetjem nastlanih ulic k sicer

siromašnim, revnim hišam še revnejših krščanov, pa vidi, da imajo vsaj ti reveži veselje in um za red, čistost, ki je že polovica ljubega zdravja. Njihove kože so uže vsled tega mnogo prijaznejšega izgleda od turških, ker nimajo na svojih okencih pustih, žalostnih, vso svetlobo zabranjajočih rešetek (mušerabis.) (Dalje prih.)

Smešničar II. Nemškemu oficirju je neka Labinja rekla: „Kar je res, se mora priznati — Nemci ste čvrsti korenjaki in hrabri vojniki; le vaš jezik je trd in okoren, da je groza. Stavim glavo, da se je Bog poslužil nemškega jezika, ko je izganjal naše prve starše iz raja, jim očital pregrehe in grozil s kaznijo.“ — „Vse lahko da“, odgovori Nemec, „toliko pa je gotovo in brez dvombe, da se je zvita kača, hudi duh, poslužila prilizljivega vašega luškega jezika, ko jih je v greh zapeljavala.“ Blaž Tomine.

Razne stvari.

Telegram „Slov. Gospodarju.“ Mozirje 9. marca 1879: Zlagamo se popolnem z Vašim odločnim postopanjem. Osrnoteni naj bodo nasprotniki Vaši! Narodnej duhovščini slava! Gorenji Savinjecani.

(Prisrčno zahvalo) izreka urednik za lepo ovo narodno izjavo ter pristavi, da pri uredovanju ne gleda na nič druga, nego samo na prospeh koristi sv. katoliške Cerkve, slavne Avstrije in milega slovenskega naroda! Kdor se v naprave trojnim ovim koristim posvečenim nasaja, ta mu je nasprotnik, kojemu ne prizanaša, če bi mu bil celó krvni ali duhovni brat!

(Pojasnilo). Dopisnik „iz Maribora“ v 10. števil. „Slov. Gosp.“ nikakor ni bil pooblaščen govoriti v imenu tiskovnega društva ali društvenega odbora, temveč odbor obžaluje, da je dopisnik osebnosti navajal, ki ne dohajajo v očitnost.

Br. J. Križanič, Anton Laeko, predsednik. tajnik.

(Das Bisthum und die Diöcese Lavant), veljavnega dela za zgodovino naše škofije, spisane v nemščini od preč. g. kanonika O. Orožna, izide kmalu 3. del, obsegajoči zgodovino celjske in brašlavske dekanije. Podpirajmo vrlo podvzetje s obilnim naročevanjem. Nimamo moza v tej stroki tako zvedenega in marljivega. Nabrano gradivo bo dobro služilo prihodnjemu slovenskemu zgodovinopiscu naše škofije pa tudi slov. štajera sploh!

(Žolto rudeči sneg) je zapal 23. febr. t. l. na Pohorju nad Slov. Bistrico.

(Ponarejene srebrne dvajsetice) se potepljejo po slov. bistriškem okraju. Zato pazite!

(Obsodili) so v Celju 19letno Johano Rižner iz Brezice na 3 leta v ječo in 27letno Jero Merc iz Ptuja na 4 leta. Obedve ste neusmiljeno zamorile vsaka svoje nezakonsko dete.

(Grajščak g. Schmitt) v Mahrenbergu je odložil županstvo in načelnitvo pri okrajnem zastopu in šolskem svetu. To nam ni dobro znamenje za srečen uspeh pri bodočih volitvah za državni zbor. —

(Reg. Belgier št. 27). bo prestavljen v Trst. (Ženska zgorela) je 28letna Neža Ljubej pri sv. Bolfanku v ptujskem okraju, ko se je koč Jere Pišekove 8. t. m. bila užgala.

(Društvo za muziko) v Ptujju so svitli cesar podarili 200 fl.

(Naredijave fabrike) v Pamečah slov. graškega okraja so pogorele.

(V ribniku utonil) je 9letni sinček M. Ojstrška pri sv. Krištofu celjskega okraja.

(V cerkev vlomil) je nepoznan tat v Brezjem in 3 altarje prtov oropal.

(Lani 29. okt. ubili so) v Makolah Jurija Babška, zaradi tega so sedaj obsojeni v težko ječo: Franc Juršič, Henrik Andrinek, Bernard Steinberger, vsak na 7 mesencev, Janez Cverlin in Juri Bedenik vsak na 10 mesencev, Jožef Mesarič pa je dobil 18 mesencev.

(† G. Anton Hlušček) gimnazijalni profesor v Celju je 9. t. m. umrl previden sv. zakramenti.

(Tolovaji) so pri št. Ilju v Dramljah po noči 28. febr. skoz okno obstrelili posestnika Jerneja Koprivo in vrpali 50 fl.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Presečnik 11 gld., Rojko 2 gld. (letn.), Jož. Žičker 1 gld. (letn.). Dar g. J. Z. 10. gld.

(Č. g. Anton Merkuš) je prezentiran za župnika v Žetalah.

(Za deželnega sodnijskega svetovalca) gre iz Maribora v Ljubljano okrajni sodnik g. Alojzij Čeb, g. Anton plem. Wurmser je postal okrajni sodnik v Šoštanju.

(Sv. misijon) obhajali bodo č. oo. jezuiti Fr. Doljak, Tom. Lempl in Fr. Sajovic v Čadramu konjiškega okraja od 16—26. marca.

(Č. g. Fr. Pukšič) mnogo let pridni župnik pri sv. Juriju na Pesnici so se župniji odpovedali pa sedaj tudi tako zblaznili, da jim je c. k. sodnija kuratorja postavil v osebi č. g. župnika Fr. Šrola v Svičini.

Dražbe. 17. marca J. Supančič v Volčjem dolu 14.892 fl., Vid. Koletnik v Slatini 3350 fl. Jožef Franci v Ljubičnem, Simon Voglar v Dežnem: 20. marca Urša Vratič v Hodošah 650 fl. Matija Iljng v Dražencih 150 fl.; 21. marca Štefan Pleteršek v Cirkovicah 1200 fl., Janez Večirac v Stranini 2500 fl.; 24. marca Anton Merkuš 1500 fl. Jožef Brodnjak v Loki 1190 fl.

Loterijske številke:

V Trstu 8. marca 1879: 63, 12, 21, 3, 73.
V Lincu " " 72, 87, 47, 88, 74.
Prihodnje srečkanje: 22. marca 1879.